

על מה מעיד „מבצע כוויית“?

...העובדות מעוררות את הרושם כי דבר-מה החל מתרחש כבר לפני היום והשעה (30 ביוני בבוקר), בהם פנה שליט כוויית אל ממשלת בריטניה בבקשה דחופה למתן עזרה. א.ה.מ. בולוארק, נושאת גדוד-קומנדו ה-42 של חיל-המארינס המלכותי, אשר בסיסה התקין בסנגפור — נמצאה בקראצ'י, נמל-מדינה יידידותית הקרוב ביותר אל כוויית. היתכן כי לא היה זה אלא דבר שבהזדמנות מוצלחת, בולוארק הפליגה אל כוויית ביום ה', ה-29 ביוני, ולא היתה זו הצטרף פות-המסיבות ברת-המזל היחידה. פלוגת רגימנט-הקארע' בינרים ה-3, החמושה בטנקי, צנטוריון, הגיעה אל כוויית בשבת, ה-1 ביולי. באופן תקין חונה יחידה זו בעדן; והיות והצנטוריונים' כבדים בהרבה מכדי שניתן יהיה להטיסם, לא יכלו להביאם לשם אלא בדרך-הים — ויש לשער כי באמצעות נחתת-הטנקים א.ה.מ. סטראיקר, ודאי הוא שאילו נמצאו הצנטוריונים' במקומות-החניה הרגילים של-הם שבעדן, כי אז נצטרכו לזוז משם ימים מספר לפני יום ו' בשביל שיוכלו להגיע אל כוויית ל-1 ביולי. שוב מזל? מקרה? או — תכנון. כל זה הרי מעורר מאוד זכרונות סואץ.

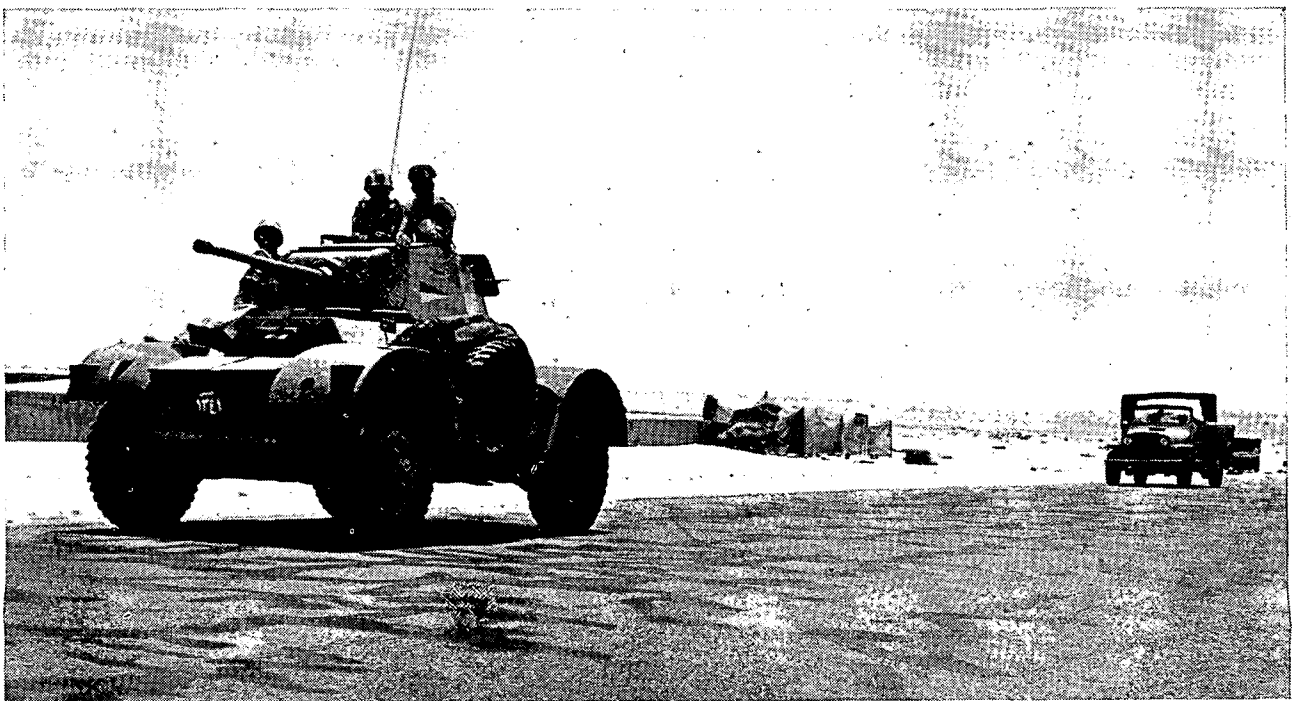
התליך התצבור' של כוח-כוויית' נתבסס (לבד ליחידת רגימנט-הקארע' בינרים ה-3 וגדוד-הקומנדו ה-42) על הטסת גייסות מבריטניה, מקפריסין ומקאנה'. רובם הובאו במטוסי

* למען הדיוק: הובאו גם פלוגות מרגימנט „גוארדיית-קולדסטריים“ הנודע, שחגו באיי-בחרין שבמפרץ-הפרסי; ועוד. — המערך.

הפעולות המשולבות (ים, יבשה ואויר) לשיגור כוחות, אשר נעשו ע"י בריטניה לרגל „תקרית-כוויית“ — היה בהן כדי להציג בפני העולם את סוג המצבים שבשבילם כאילו הוכנה ונוצרה התורה החדישה של תגובה-אמפיבית-ומוטסת; ומבחינה זו היה לכאורה בכל הפרשה, משום הדגמה נאה לאותן הנחות-יסוד, בתחומי הרכב כוחות ותפעולם, שהתוו במאמר של גנ. פולר בחוברת זו. אך באיזו מידה העיד מהלכה של „תקרית“ על מציאות כוחות מספיקים ומוכנים-כראוי בשביל נשיאה בעול מדיניות אסטרטגית „כדור-ארצית“ מעין-זו? קול. ג'ורג' ויג, חבר הפרלמנט הבריטי והמומחה הצבאי של מפלגת-העבודה בו, זכור ודאי ל„בעלי-הזכרון“ שבין קוראיי „מערכות“ בניתוחו הנוקב של מצב הכוחות הבריטיים, ואפשרויות תפעולם, באזור היס-התיכון ערב מבצע-סואץ (חובי „מערכות“ ק"ג, עמ' 98) — ניתוח שבעיקרו נתאמת במהלכו של המבצע. עתה, במאמרו הבקורת-החריף (כיאות לדובר-אופוזיציה) ב„ניו-סטייטסמן“ מאמצע יולי 1961, משמיע הוא בן-השאר הערות וצינוני-עובדות, אשר אם גם אין בהם משום „התמונה השלמה“, הרי יש בהם כדי להאיר מבחינות מסוימות את תמונת מצבה הצבאית-האווירי של בריטניה במזרח-התיכון. הקורא ימצא בודאי בדברי קול, ויג גם הקבלות ידועות למאמרו של גנ. פולר (אשר לתפסתו, מבחינת השימוש בכוחות אמפיביים-מוטסים „מקובלים“, מסכים הוא כנראה ביסודה) — וגם גישה אחרת, ומאלפת, לסוגיות בהן ננעה הסקירה על „חיל-האוויר הבריטי במזרח-התיכון“, אשר נתפרסמה בחוברת „מערכות“ קל"ז (עמ' 54).

ואלה הדברים במאמרו הנוגעים לעניננו:

פטרול כווייתי מסייר לאורך גבול כוויית-עיראק

1964, שנה שמקוים כי בה יהיה כבר מצוי מטוסי-המטען מסוג B(1)8, שהוא סיגול מאולתר-ארעי, לצרכי פעולה בגבהים-מועטים, של מפציץ-קאנברה' התקין, אשר יכולתו בתנאים האקלימיים של המפרץ-הפרסי הנה מפוקפקת מאוד. מפציצי-קאנברה' אלה נתמכים ע"י שתי טייסות של מטוסי-קרב, האנטר', מטוס חזק מבחינת מבנהו, אשר יש להניח כי יפעל באופן משיביע-רצון בתנאי כוויית. ברם, הן קאנברה' והן האנטר' אינם כל-יטיסי אידיאליים. לתפקיד שהוקצה להם. לרוע-המזל, אין בלידינו כל דבר אחר. יתר-על-כן, אין לו לחיל-האוויר-המלכותי אף טיפוסי-מטוסים בשלבי הבניה או הפיתוח, אשר יוכלו לספק בעתיד הקרוב צורך מסוים זה.

ועוד מחסור בולט-לעין הוא המחסור בהליקופטרים ובמטוסים-קלים. בריטניה מפגרת בעשר שנים אחרי הארצות הצועדות-בראש בתחום פיתוחם של הליקופטרים — אם אפילו נניח שבכלל משתפת היא במירוץ-התחרות זה.

חיל-האוויר-המלכותי זקוק בדחיפות להליקופטר כבד, שיהיה ביכולתו לשאת מטען-של-ממש. וכן זקוק הוא למטוס שיחליף את הפאיוניר' כנושא-גייסות קצר-טוח.

אם ישנו לקח צבאי שיש ללמדו ממבצע-כוויית, הריהו מתבטא בכך — כפי שכבר ראינו בקובה — שאין החזקה בכלי-זין גרעיניים נוגעת בכלל לגופר-של-ענין. במילים אחרות: מה שנחוץ לבריטניה הוא מדיניות-הגנה המבוססת על כוחות-מקובלים, עם ציוד חדיש הולם-את-הצרכים, אשר נתכן לתכ-ליות מקובלות".

...לשלוח לשם 6,000 איש — הרי זה-לעשות או יותי-מדי או פחות-מדי. ברור כי יש בהם יותר מאשר ביטוי סמלי לענין שיש לנו בדבר. מאידך גיסא, כוח זה חסר את האיזון הנכון, הנחוץ בשביל להדוף התקפה שתתנהל ללא-סייגים ובמלוא-המאמץ.

בריטניה' וקומט' לבחריין, ומשם הובלו על פני כברת-הדרך הנותרת אל כוויית. לציבור בבריטניה נאמר עתה — וכנראה מאמין הוא לדברים אלה — כי העמדתם במצב הכן, עריכתם ושיגורם של 6,000 האיש בהם מדובר כאן*, לא זו בלבד שהוכיחו את התבונה שבמדיניות-ההגנה של ממשלת בריטניה, אלא אף יצרו רושם עצום בעולם.

האמת היא: היה במבצע-כוויית משום הצלחה — אך רק כל-זמן שלא היתה שום התנגדות למולו. בדיעבד, הוצא המבצע אל-הפעול כמתוכנן, אך מחירו טמון בכך שבהזר-דמנות זו הופגנה — והרוסים והאמריקנים יודעים זאת, אפילו אין הדבר ידוע לציבור הבריטי — חולשתם המצערת של כוחותינו שאינם הולמים את הצורך.

ראשית-כל הובלט פעם נוספת היעדרו של מטוס נושא-מטען ארוך-טוח. הגייסות שהוטסו בבריטניות' ובקומטות' לא נבדלו, בעיקר-שלידבר, מנוסעים רגילים; במילים אחרות: יכולתם להלחם בהגיעם למקום תלויה היתה בכך שיימצאו שם הציוד וההספקה החיוניים. הטסת-המטען ארוכת-הטוח אל כוויית בוצעה ע"י מטוסי-התובלה, בארלי' — מטוס מצוין בשביל אותם תפקידים (הובלת מטען-מועיל רב ככל-האפשר — לטוחים קצרים), שלקראתם נתכן ולהם נועד. כשמתמשים בו לטיסות על פני-מרחקים ארוכים — כפי שנעשה הדבר בשלבים שונים של מבצע-כוויית — מיד יורד המטען-המועיל הנישא על ידו ירידה חריפה מאוד. במילים אחרות, היחס שבין משקל למרחק הופך אזי לגורם מכריע לגבי האפשרות לקיים את המבצע, עד אשר תגיע האספקה המובלת בדרך-הים. היעדרו של נושא-מטען ארוך-טוח, שיהיה בו כדי להלום את הצרכים — דבר זה גובע כליל ממדיניות-ההגנה המוטעית של מר דאנקן סנדיס (בהיותו מיניסטר-ההגנה הבריטי, לפני שנים מועטות), עם הדגש חסר-התבונה שלה בגורם-הרתעה גרעיני בריטי עצמאי; ופער זה במערכת-ההגנה שלנו יתמיד לפחות עד

* כולל 3 גודיר-רגלים שלמים, הצנחנים, לפחות "שוהגדוד" של שריון, יחידות סיוור, ארטילריה, ועוד "נספחות". — המער.
** בסוף יולי הוחזרה אחת משתי טייסות ה"קאנברה" לגרמניה. — המער.